

Kazy Zoltán

KERTÉSZ IMRE és a SORSTALANSÁG

Avagy a Sorstalanság nem is úgy igaz, ahogy azt egyesek próbálják beállítani?

Könyvbemutató

Nem csak a cím téves, azaz nem passzol a könyvhöz - vagy teljesen rosszul adták meg - vagy nem jól fordították le magyarra. Ugyanis nyelvünkben a „-talan” fosztóképző. Tehát a sorsától megfosztott emberről van szó. De vele a sorsa végig ott volt, sőt jósorsa haza is hozta. Tehát túlélte az un. koncent-rációs táborok borzalmait.

Akkor talán a cím: „Hontalanság” lenne, de a hazáját ő hagyta el. Sorsától az embert megfosztani nem lehet, mert amíg él sorsa van, jó vagy rossz.

Az az ember, aki a " Sorstalanságot"-ot írta, ha a sorsa alakulásáért - csak egy kicsit is - a németeket gyűlölő zsidó lenne; miért élne olyan jól Berlinben azokkal, akik - és őseik - rosszul bántak vele, vagy családjá más tagjaival, a német koncentrációs táborokban?

Akkor inkább Magyarországon élne, ahol viszonylag boldog gyermekkorra volt úgy 15-16 éves koráig. Legalábbis a könyve szerint.

A liberális és filozemita sajtó igyekezett a szokott módján magyarellenes hangulatot adni ennek a könyvnek, és főleg a belőle készült filmmel kapcsolatban volt gyűlölködő, amire néhány pilisi település lakossága ki is fejezte jogos tiltakozását, a szent magyar föld meggyalázása miatt

Ha nézed a mára nagyhírűvé vált magyarországi Nobel díjas *Kertész Imre* arcát, akkor érdekes, hogy egy hájasodó leginkább holland vagy talán német közép-európai arcot láthatsz, a jellegzetes zsidó vonások nem vehetők észre vagy nincsenek is.

Ha egyszer és utána még egyszer vagy többször elolvassuk figyelmesen legfőbb regényét, a „Sorstalanság”-ot, amiért Nobel díjat kapott, a következőket észleljük, ha akarjuk, ha nem:

Elvált szülők gyermeke. Feltehetően apja zsidó kereskedő, aki rossz házassága után megszerzi a fia feletti gyámságát. Sütő úr, aki már ekkor is az apja segédje volt, majd strómanja, az apja munkatáborba internálása után feleségül is veszi az apa második feleségét. Sütő úr mindig is gyengéden gondoskodott a fiatal Kertész Imréről (a könyvben Köves György) és családjáról. Lehetséges, hogy ez az ember a strómanság előtt és mellett egy kicsit jobban is kötődött Kertész Imre családjához? (Esetleg édesanyjához is, az első feleséghez?)

A "Sorstalanság"-ból - csak úgy taláломra - ragadjunk ki néhány epizódot, amelyeket a *mostani Kertész Imre, az akkori Köves György* 15-16 éves igaz gyermeki naivitással ír le:

38. oldal: „De hát úgy látszik, apámnak szerencsésen vált be a kártyája, amit a Sütő úrra tett, így aztán ő minden héten hűségesen elhozza, ami mostohaanyámat illeti, a nála lévő telepünk hasznából... Mostohaanyámnak kezet csókolt, s hozzám is volt pár barátságos szava. ...Már éppen búcsúzkodni készült, amikor még az eszébe jutott valami. Egy csomagot vett ki az irattáskájából. - Remélem nagyságos asszonyom - így szólt -, jól jön a háznál. A csomagban zsír, cukor és más efféle volt... Mostohaanyám először szabadkozni próbált, de hát Sütő úr igen erősködött vele... Mikor magunkra maradtunk, engem is megkérdezett, én szerintem is helyesen cselekedett-e vajon, hogy elfogadta. Úgy találtam, helyesen, mert hiszen nem bánthatja meg Sütő urat azzal, hogy nem fogadja el: utóvégre is csak jót akart ".

82. oldal „amint ezt egyébként mindenki tudja - a németek tiszta, becsületes, rend-, pontosság- és dologszerető emberek, akik másoknál is megbecsülik, ha ugyanezekkel a jellemvonásokkal találkoznak, nagyjában-egészében valóban, az én tudásomnak is körülbelül ez felel meg róluk....”

91. oldal: „...no meg a karszalagos emberek útravaló rakománya: kenyérhalmok meg nagy hústartalmú konzervek, téglagyári szemmel ritka becsű holmi, elismerem. De hát már tegnap óta tapasztalhattam, hogy mennyire figyelmesen, kitüntetően, mondhatnám, már-már bizonyos fokú tisztelettel vettek körül minket útnak indulókat, s ez a bőség is egy nem lehetett tán, mintegy a jutalomnak, amit én éreztem. A csendőrök is ott voltak puskásan, mogorván, állig gombol-kozottan - valahogy, mint akik kívánatos árucikkekre felügyelnek, de hozzá már nemigen nyúlhatnak, s gondoltam bizonyára egy önáluk is magasabb hatáság: a németek miatt.”

94. oldal: „Ahová ti mentek - vélekedett, ugyanis ott többé már nem lesz szükségetek értékekre. - S ami még nálunk volna, azt a németek amúgy is mind elveszik majd tőlünk biztosított. - Akkor már - így folytatta, odafenn az ablakrészben tovább - miért ne inkább magyar kézbe jusson?... S bizonyosképp valahogy mindenre feledést borító, mindent megbocsátó színezetű hangon azt is hozzátette még: - Hiszen ti is magyarok vagytok végeredményben!....”

100. oldal: „...az út folyamán erről az egész ügyről majdhogynem el is feledkeztem kissé. Az arcuk se volt épp igen bizalomgerjesztő: szétálló fülek, előmerevedő orrok, beesett, apró, ravasz fényű szemek. Csakugyan zsidóknak látszottak, minden tekintetben. Gyanúsnak és egészszükben idegenszerűnek találtam őket....”

151. oldal: „...mégis való tény: Auschwitzban mindössze három teljes napot töltöttem csak tulajdonképpen el....”

161. oldal „...elmondhatom, Buchenwaldot én is hamar megszerettem....”

332. oldal: Az Író (Köves György) a koncentrációs táborból hazajött, találkozik a pesti valósággal:

„Az a bizonyos jellegzetes óra volt ez - még most, még itt is felismertem-, a legkedvesebb óráim a táborban, s valami éles, fájdalmas és hiábavaló érzés fogott el utána, a honvágy. Egyszerre minden megelevenedett, minden itt volt és föltódult bennem, mind megleptek furcsa hangulatai, megremegették apró emlékei. Igen, egy bizonyos értelemben ott tisztább és egyszerűbb volt az élet. Minden eszembe jutott, és mindenkit sorra vettem, azokat is, akik nem érdekeltek és azokat is, akiknek minden igazolásuk csakis ez a számbavétel, az én ittlétem lehet: Citrom Bandit, Pjetykát, Bohust, az orvost és mind a többieket. S most először gondoltam rájuk egy csöppnyi szemrehányással, valami szerető nehezteléssel...”

333. oldal: „Hisz még ott, a kémények mellett is volt a kínok szünetében valami, ami a boldogsághoz hasonlított. Mindenki csak a viszontagságokról, a „borzalmakról” kérdez, holott az én számomra tán ez az élmény marad a legemlékezetesebb. Igen, erről kéne a koncentrációs táborok boldogságáról beszélnem nekik legközelebb, majd ha kérdik. Ha ugyan kérdik. S hacsak magam is el nem felejttem...”

Így fejeződik be a regény. Az író a regényében sehol sem ütött meg magyarelles hangot. De tudtunk szerint, a címben szereplő kérdéseket sem adták még fel az írónak.

Most cikkem végén én azért még fel tudnék adni pár ilyen tárgyú kérdést *Kertész Imrének*, ha perfekt lennék a németben, például ezt az egyet:

Mégis miért kapott irodalmi Nobel díjat Kertész Imre egy ifjúsági regényért, ha nem zsidó?

Lehet, hogy azért, mert keresztény hitvallásáról, helytállásáról és jövőbe vetett hitéről tett tanúbizonyságot.

Egyébként is nem az a legfontosabb, hogy Kertész Imre zsidó vagy nem, hanem az, hogy jó, emberszerető ember, aki hisz az alapvető emberi jóságban és így az emberiség jövőjében.

Vagy, ha mégis az, de szereti szülőhazáját a határokon túlról is, hát akkor az e hazában élő magyaroknak sok ilyen máshitű külföldre szakadt hazánkfiára lenne szüksége.

Budapest, 2005. június 10.